

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0057-26
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
ID ОП у ЄДЕБО	13002
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Економічна кібернетика, другий (магістерський) рівень, 05 Соціальні та поведінкові науки, 051 Економіка
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	Відомості про самооцінювання
Посилання на звіт експертної групи	Звіт експертної групи

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	05 Соціальні та поведінкові науки
Дата засідання	12.12.2019
№ протоколу	4
Доповідач	Ігнатюк Анжела Іванівна

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми відсутні.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	Освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика» за другим (магістерським) рівнем має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії університету. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).Здобувачі вищої освіти залучалися за допомогою проведення регулярних опитувань. Частково враховано інтереси та пропозиції окремих роботодавців. Стандарт відсутній. Програмні результати навчання відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. В освітній програмі «Економічна кібернетика» не відображено відповідність між освітніми компонентами та компетентностями. Для закордонних ОП-аналогів не наведені назви, що	В	

		<p>відповідають ОП «Економічна кібернетика».</p> <p>Наявні недоліки не є суттєвими.</p>		
<p>Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми</p>	А	<p>Відповідний стандарт вищої освіти відсутній. Проте в описі ОП за 2016 рік відсутня структурно-логічна схема взаємозв'язків освітніх компонентів ОП. В переглянутій ОП за 2018 рік, яка ще не викладена на сайт, наявна структурно-логічна схема взаємозв'язків освітніх компонентів. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 051 «Економіка».</p> <p>Визначений перелік дисциплін за змістом відповідає ОП «Економічна кібернетика», забезпечує покриття фахових компетентностей і програмних результатів навчання. Індивідуальний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти ОП регламентується Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін. Практична підготовка здобувачів ОП дозволяє закріпити та поглибити професійні знання, уміння і навички, що були набуті студентами під час навчання. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок, які формуються під час проходження виробничої практики, вивчення дисциплін з іноземної мови, методології та організації наукових досліджень та відповідають таким, визначеним в освітній програмі, загальним</p>	В	<p>Оцінка структури і змісту ОП базується на старій редакції ОП 2016 р. Про наявність нової редакції згадується у звіті експертів, але сам опис не надається.</p> <p>Обсяг окремих освітніх компонентів не відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження: не зрозумілим є призначення і зміст такої компоненти як атестація, яка відсутня у матриці зав'язків між навчальними дисциплінами та результатами навчання, і має обсяг 90 годин. У формах і методах результатів навчання зазначені курсові роботи, які відсутні у навчальних планах.</p> <p>Статус освітньої компоненти «Актуарні розрахунки», вказаний в описі ОП, не відповідає її статусу у навчальному плані, а саме вона має бути віднесеною до обов'язкових компонент.</p> <p>Не вважаємо необхідним наводити факти практичної спрямованості навчання у підпункті, який характеризує</p>

		<p>компетентностям.</p> <p>Реалізація ОП побудована за принципом студентоцентрованого навчання.</p> <p>Реалізовані елементи дуальної освіти на базі проєктно-освітнього центру розвитку інновацій в регіоні «Агенти змін» під час виробничої практики студентів.</p> <p>Перспективним є розширення у структурі ОП міждисциплінарних компонентів у межах споріднених ОП і спеціальностей, що станом на 22.11.2019 р. лише частково реалізується для ОП «Економічна кібернетика».</p>		<p>дуальну форму освіти, при визнаному факті експертами щодо її відсутності.</p>
<p>Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p>	А	<p>Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті університету. Правила прийому на навчання за ОП «Економічна кібернетика» враховують особливості програми. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ. Розроблено, але не затверджено (станом на 22.11.2019 року), проєкт Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Під час опитування фокус- групи «Адміністрація» (зустріч №8, 21.11.2019) з'ясовано, що станом на 22.11.2019 окреме Положення, яким регламентуються процедура визнання</p>	А	

		результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, вже є розробленим і знаходиться на етапі ухвалення Вченою радою університету.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	А	Навчання на ОП здійснюється за денною (очною) формою. У процесі реалізації ОП використовуються підтримка працюючих студентів шляхом використання добре впровадженої системи дистанційного навчання, хрестоматії в електронному вигляді, що доступні за акканутом студента як в Університеті, так і поза його межами. У процесі проведення фокус-груп зі студентами та органами студентського самоврядування з'ясовано, що методи навчання і викладання на ОП «Економічна кібернетика» відповідають заявленим цілям. Інформаційне забезпечення навчального процесу за ОП «Економічна кібернетика» включає формування інформаційного пакету для спеціальності, що містить, зокрема, стислий опис. Забезпечується поєднання навчання і досліджень. Окремі кваліфікаційні наукові проекти, а також наукові проекти викладачів, отримали підтримку роботодавців, що виражається у впровадженні результатів досліджень в практичній діяльності і підтверджується відповідними довідками про впровадження. Викладачі щороку оновлюють робочі навчальні програми дисциплін відповідно до актуальних наукових досягнень і сучасних практик у	В	В описі ОП зазначено, що студент зобов'язаний систематично відвідувати заняття, при цьому в експертному висновку зазначено існування системи дистанційного навчання. У силабусах дисциплін доцільним є подання результатів навчання і компетентностей окремо, адже вони не є тотожними. Зі змістом силабусів потрібно знайомити на початку нового навчального року, яких немає у відкритому доступі, так само як і робочих програм.

		<p>відповідній галузі.</p> <p>Під час інтерв'ювання виявлено бажання магістрантів і випускників ОП «Економічна кібернетика» посилити мовніsoftskills (businessEnglish) шляхом збільшення різноманіття дисциплін, які викладаються англійською мовою. Окрім цього, у силабусах дисциплін доцільним є подання результатів навчання і компетентностей окремо, адже вони не є тотожними. У подальшій практиці застосування силабуси мають стати підґрунтям, на якому здобувачі реалізовуватимуть своє право на вільний вибір дисциплін; для цього потрібно знайомити їх зі змістом силабусів на початку нового навчального року.</p>		
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	В	<p>Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень забезпечується пунктом 8 РПНД «Методи контролю», а також пунктах 9. «Розподіл балів, які отримують студенти» та 10. «Шкала оцінювання: національна та ECTS». Також в пункті 6 «Система оцінювання курсу» силабусів навчальних дисциплін наведено загальну систему оцінювання курсу, вимоги до письмової роботи, семінарських занять та умови допуску до підсумкового контролю. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів ОП «Економічна кібернетика» на початку семестру у формі</p>	В	

		<p>силабусу та РПНД. Контрольні заходи в дистанційній формі мають дедлайн, який бачить студент, відвідавши сайт (платформу) дистанційного навчання. При цьому, форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для здобувачів ОП «Економічна кібернетика». Критерії для здобувачів за різними дисциплінами є різними, що відображено у силабусах. Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у регламентують відповідні документи. Створено Комісію з питань етики та академічної доброчесності. Дана Комісія здійснює загальний моніторинг та контроль за дотриманням членами університетської громади норм та принципів Кодексу честі. Існує посада провідного фахівця з питань запобігання і виявлення корупції, завданням якого є попередження різних проявів корупції, в тому числі і шляхом моніторингу відгуків у соціальних мережах. Є гаряча лінія з адміністрацією.</p> <p>Відсутня практика анонімного оцінювання робіт, вибіркового перевірок іншими викладачами. Перевіряється лише 10% кваліфікаційних робіт, відібраних випадковим чином, що залишає ймовірність порушення академічної доброчесності. Пропонується збільшити рівень охоплення кваліфікаційних робіт перевіркою на плагіат.</p>		
--	--	---	--	--

Критерій 6. Людські ресурси	А	<p>Всі викладачі кафедри є докторами або кандидатами економічних наук зі спеціальності 08.00.11. Математичні методи, моделі та ІТ в економіці. При виборі дисциплін враховується відповідність наукових інтересів викладача дисциплінам, що викладаються. Проходить щорічне проведення Університетом рейтингування викладачів, яке є відкритим, прозорим та оприлюднене на сайті. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. При призначенні викладачів за конкурсом враховують їх рейтинг та оцінку студентами. Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу через участь в практичній підготовці. Участь роботодавців полягає в підписанні Угоди на проведення практики студентів ЗВО, організації та контролю проходження практики студентами у конкретних підрозділах бази практики, написанні характеристики на практиканта. Залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців для участі в атестації здобувачів вищої освіти. Для студентів та викладачів впродовж навчального року організовуються зустрічі з професіоналами в галузі економіки.</p>	А	
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні	А	Підготовка фахівців спеціальності 051 Економіка, у т.ч. за ОП «Економічна	А	

ресурси	<p>кібернетика», здійснюється в 14 аудиторіях економічного факультету університету, у т.ч. 5 лекційних аудиторій (35,7%) обладнано мультимедійною апаратурою. Для здобувачів ОП доступно 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, навчальний комплекс та лабораторії CISCO, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека повнотекстових видань.</p> <p>Доступ до університетської дистанційної платформи навчання D-Learn для здобувачів вищої освіти є безкоштовним. На інтернет-сторінці ЗВО розміщено низку нормативно-правових актів щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої має багаторівневу структуру – загально університетську, факультетську, кафедральну та особистісну. Підтримка на усіх рівнях є продуманою та дієвою. Окремо відзначаємо розробку та впровадження «Путівника студента».</p> <p>Навчальні корпуси та комунальні приміщення університету обладнано спеціальними ліфтами для осіб з обмеженими фізичними можливостями, наявні пандуси для їх вільного доступу. Відповідно до плану-графіку пристосування приміщень університету</p>		
---------	---	--	--

		щодо задоволення потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	<p>Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається відповідно з визначеною загальноінституційною політикою, яка визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ.</p> <p>Пропозиції здобувачів вищої освіти при розробці та перегляді ОП збираються проектною робочою групою на чолі з гарантом постійно, протягом усього часу провадження освітнього процесу. В Університеті діє соціологічний моніторинг «Викладач очима студента». З його допомогою створюється можливість оцінки студентами якості роботи професорсько-викладацького складу та шляхів її підвищення.</p> <p>Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формуються у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями, а також внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. До складу Екзаменаційної комісії можуть входити представники територіальних або галузевих представницьких органів роботодавців.</p> <p>Існують випадки, коли опитування здобувачів, що проводять викладачі для оцінювання якості викладання дисциплін,</p>	В	

		фактично не є анонімними.		
Критерій 9. Прозорість та публічність	А	Документи ЗВО, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу знаходяться у відкритому доступі. Заклад вищої освіти у відкритому доступі має ОП «Економічна кібернетика», а проект ОП розмістив на сайті новин офіційного сайту університету, який членам експертної комісії не вдалося виявити. В ОП з економічної кібернетики не було вказано зворотнього зв'язку (електронної скриньки або інших засобів комунікації) для налагодження зворотного зв'язку із стейкхолдерами.	В	Заклад вищої освіти у відкритому доступі має ОП «Економічна кібернетика», а проект ОП розмістив на сайті новин офіційного сайту університету, який членам експертної комісії не вдалося виявити. В ОП не було вказано зворотнього зв'язку (електронної скриньки або інших засобів комунікації) для налагодження зворотного зв'язку із стейкхолдерами. Силабуси, робочі програми не знаходяться у відкритому доступі.
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Уніфікувати мету (цілі) ОП, оскільки її формулювання відрізняється з наведеним в ОП та самоаналізі. Переглянути фокус ОП, з урахуванням її типу – освітньо-професійна, а не освітньо-наукова.
2. Привести навчальний план у відповідність до опису ОП. У навчальному плані та описі відведено 3 кредити на підсумкову атестацію, що не передбачено нормативними документами. Визначеною в описі формою підсумкової атестації є тільки захист магістерської роботи, а в навчальному плані і переліку освітніх компонент зазначається «атестація», без уточнення. В ОП «Економічна кібернетика» надати матрицю кореляції програмних результатів навчання з компетентностями.
3. Розширити міждисциплінарні компоненти у структурі ОП у межах споріднених ОП і спеціальностей.
4. Збільшити кількість дисциплін, що викладаються англійською мовою.
5. Визначитися з місцем дистанційного навчання в ОП, оскільки в описі ОП зазначено, що студент зобов'язаний систематично відвідувати заняття, а в експертному висновку зазначено, що існує системи дистанційного навчання.
6. Вдосконалити проведення опитування шляхом забезпечення його повної анонімності, доводити підсумки опитування до відома опитуваних фокус-груп студентів.
7. Затвердити та розмістити в загальному доступі на веб-сторінці ЗВО документ, що регламентує умови вступу для абітурієнтів, що здобули неформальну освіту.
8. Надати у відкритий доступ новий варіант ОП «Економічна кібернетика» та робочі програми. Рекомендується започаткувати новий порядок розміщення ОП «Економічна кібернетика» на офіційному сайті кафедри економічної кібернетики ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», який буде включати механізм налагодження зручного і зрозумілого каналу комунікаційного зв'язку (електронна скринька, месенджер, електронна форма тощо) з гарантом ОП і відповідною групою забезпечення.
9. Збільшити рівень охоплення кваліфікаційних робіт перевіркою на плагіат.
10. Залучати до аудиторних занять «зовнішніх» професіоналів, залучати на систематичній основі роботодавців для участі у формуванні змісту ОП, компетентностей і програмних результатів навчання, зокрема, для проведення лекцій, проблемних кейсів, тренінгів тощо.
11. Проводити регулярні методичні семінари із стейкхолдерами про особливості освітнього процесу здобувачів вищої освіти, що ґрунтується на Освітній програмі та інших документах.
12. При перспективному плануванні змін у структурі навчального плану ОП передбачити фінансову можливість щодо придбання спеціалізованого програмного забезпечення (якщо не існує умовно безкоштовних його аналогів) для оновлених дисциплін з метою підтримки високої якості надання освіти здобувачам ОП, зокрема, за рахунок європейських грантових програм.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про

⟨акредитацію ОП

Членкиня GER – доповідач

А. І. Ігнатюк

Голова GER

Л. В. Шаульська